

Sygn. akt II Ca 971/22

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marcin Miczke

Protokolant: p. o. stażysty Julia Starosta

po rozpoznaniu w 18 października 2022r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. M. (1)

przy udziale B. W. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wniesionej przez uczestniczkę postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Środzie Wielkopolskiej

z dnia 30 marca 2022 r.

sygn. akt I Ns 6/22

postanawia **uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Środzie Wielkopolskiej do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.**

Marcin Miczke

UZASADNIENIE

M. M. (1) wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu H. M. (1) z ustawy na swoją rzecz jako jego jedyne dziecko.

Postanowieniem z 30 marca 2022 roku Sąd Rejonowy w Ś. stwierdził, że spadek po H. M. (1) zmarłym 7 grudnia 2021 roku w B. w ostatnim miejscu zwykłego pobytu na podstawie ustawy nabyła córka spadkodawcy M. M. (1) w całości, kosztami postępowania obciążając wnioskodawczynię. Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni jest jedynym dzieckiem spadkodawcy, który był rozwiedziony. Wnioskodawczyni przyjęła spadek wprost, nie zrzekała się dziedziczenia, nie została uznana za niegodną dziedziczenia po ojcu. Spadkodawca nie pozostawił testamentu. Sąd Rejonowy zastosował art.925, art.926 § 1 i 2, 931 § 1 i 1015 § 1 k.c. oraz art.667 i 669 k.p.c. Podstawą orzeczenia o kosztach był art.520 § 1 k.p.c.

Apelację złożyła B. W. (1), która przez tę czynność procesową stała się uczestniczką postępowania, a jej interes prawny jest oczywisty – przedstawiła testament H. M. (1) i złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku na jej rzecz na podstawie testamentu. Apelująca zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art.670 § 1 k.p.c. przez niepodjęcie działań mających na celu ustalenie kręgu spadkobierców H. M. (1) wobec tego, że z informacji od wnioskodawczyni Sąd wiedział, że po posesji spadkodawcy poruszały się osoby trzecie, które mogły mieć wiedzę o

istnieniu testamentu spadkodawcy. Wniosła o dowody w postaci testamentu, który złożyła przed Sądem Rejonowym, wniosku o stwierdzenie nabycia spadku z 9 marca 2022 roku i protokołu z 10 grudnia 2021 roku. Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez stwierdzenia nabycia spadku po H. M. (1) na swoją rzecz na podstawie testamentu.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wniosła o jej oddalenie, stwierdzenie nieważności testamentu z 30.10.2020 r. oraz dopuszczenie dowodów: z opinii grafologa, dokumentów w aktach I Ns 128/22 Sądu Rejonowego w Ś., zeznań sześciu świadków, wnioskodawczynie i uczestniczki na okoliczności związane z testamentem z 30.10.2020 r., jego autentycznością (tego, czy pochodzi z ręki spadkodawcy), okoliczności jego znalezienia, sytuacji życiowej spadkodawcy. Wniosła też o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje za własne (art.382 w zw. z art.13 § 2 k.p.c.) za wyjątkiem ustalenia, że spadkodawca nie sporządził testamentu. W świetle złożonego na etapie apelacji testamentu z podpisem H. M. (1) i jego kwestionowaniem przez wnioskodawczynię to ustalenie wymaga weryfikacji.

Apelująca stała się uczestniczką postępowania na skutek złożenia apelacji, co jest jak najbardziej dopuszczalne w świetle art.510 § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c. W ten sposób realizuje, obok interesu prywatnego, także istotny cel publiczny postępowania nieprocesowego, szczególnie ważny w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku ze względu na obowiązki sądu działania z urzędu na podstawie art.670 i 677 k.p.c.

Sąd Rejonowy nie naruszył art.670 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy badał z urzędu, kto jest spadkobiercą, w szczególności, czy spadkodawca zostawił testament. Na podstawie zaoferowanych przez wnioskodawczynię dowodów nie miał możliwości ustalenia, że istnieje testament spadkodawcy. Sąd Rejonowy na podstawie materiału dowodowego z akt sprawy i jej okoliczności rozpoznał więc istotę sprawy.

Jednakże z apelacji B. W. (1) wynika, że spadkodawca zostawił testament, co jest w tym postępowaniu okolicznością nową. Zgodnie z art.670 § 1 k.p.c. sąd II instancji musi wziąć pod uwagę to twierdzenie i zbadać testament, który został otwarty i ogłoszony w sprawie I Ns 129/22. Przepis ma zastosowanie także przed sądem II instancji, który bierze pod uwagę stan rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy (art.316 § 1 w zw. z art.13 § 2 k.p.c.). Jednakże wobec tego, że testament został zakwestionowany przez wnioskodawczynię, która zarzuciła jego fałszerstwo oraz wnioskowała o dowody z dokumentów, opinii biegłego grafologa i zeznania sześciu świadków oraz wnioskodawczynie i uczestniczki, wydanie postanowienia co do istoty wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Mając na uwadze skalę postępowania uznać trzeba, że prowadzenie postępowania w II instancji pozbawiłoby wnioskodawczynię i uczestniczkę instancji i byłoby sprzeczne z art.176 ust.1 Konstytucji RP.

Zatem na podstawie art.386 § 4 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Ubocznie trzeba wskazać, że gdyby zaskarżone postanowienie uprawomocniło się bez uczestnictwa B. W. (2), ta miałaby prawo do złożenia wniosku o jego zmianę w trybie art.679 § 1 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy badając z urzędu, kto jest spadkobiercą (art.670 § 1 k.p.c.), zbada ważność testamentu M. M. (1) i przeprowadzi w tym celu postępowanie dowodowe, po czym wyda postanowienie co do istoty sprawy, mając na uwadze wskazania art.677 k.p.c.

Marcin Miczke